

“Նկարագրութիւն Նոգեւորական վարույց Յու-
ղասպիս որդոյ թագաւորին Ընկաց. զքեալ Յոհան-
նոյ կուռաւորակի.՝ աշխատասիրեց Մուսուրաց Վոր. Էտք- Մովիմինակ: Աղարշապատ. 1898. Յօ էլք
շը + 129. Գենք է 70 լուսակ:

«Ընվասափայ արքայորդւոյ եւ խարզամն ազնաւորի վայրէ ոչ միայն հայերէն, այլ ամէն ինք և նոր Եղանակով կը գտնուի, իւր այժմն ձևով իրեն սրբ քի վայրը՝ Խաչ գոտիթիւնը, յիշեածն սրբը մի վայր ու լուսնին շատ հեռէ եր սանիստարուր ։ Ամեն խամացութեանց մեջ զիստուր գործոց անձնինքն են Յօնվասափ արքայորդի, Աբեներէն արքայ Հնդկոց եւ Բարզար ճանապար մի, եւ ամերազ քրիստոնէնութեան գունուն, նպասակ ու հնախան լուցրակուն վերջնայ գերապանցութիւնն ու յաղթաճակար հեթանոսական կրօնից վրայ։ Սակայն բանափիրաց հանրաւանօթ է որ գերբս քրիստոնէական ծառում շունի, այլ ըստ հեռէն երկրէ մի Հնդկաց աշխարհէն՝ եղած է, նախնարար ոչ թէ իրեւն Ծփառափայ եւ Աբեներայ պատմութիւն, (որ անձնիք գոյութիւն չըսնին) այլ՝ իրեւն վայրէն Սիթի Հարձմայ, Հիմնադրին բաւդդ հայական նութեան, որ հանրածանօթ է Բառոց հա անուագը։ (Դ 543 ն. բ.) Հնդկաստանին արեւանական գրիստոնէան ազգոց անցներով՝ հետզհետէ կերպարանափիս եղած է, մինչեւ յօնաքէնի եւ անկ բղութ խմբագործեանց մեջ ըստրութիւն քրիստոնէականն նկարագրի առած։ Ըստ այս ազգ գրութեանց կարգէն է վկաս, որոնք մասնաւոր ծԱ գարւն սկսեալ ժողովնդական հանրաւանօթ մատեան եղած էին րովակուակ քատարակիթ ազգաց, այս Պրանա մձ մասք իշխ անաւ հայերէն, այս պէտք է Պրանաթիւնն է ։ Խնասասակոց կամ Սինափասաւ, Գաղիսաւ եւ Դիմասակ (Հիմն՝ «Ազուեապարց», 2)։ Աւելինդուա, եւ ուրիշներ, օրինակ համուն եթէ ոչ ծառմամբ գննէ ըստ առածութեան եւ ուրիշ հանգամանաց՝ նաև Նիփարաց բակարաւրաց։

Յափառախայ եւ **Բարպամն** վեպիս մասին
եղած **Հրատարակաւթիւնը**, թարգմանութիւնը եւ
քննութիւնը եթէ մեկնուա ամփոփիլ ու ողբեր-
ընդարձակ աշակ թէ կ ունենալ զ գիտուոց, որոց
դրահանելով ուրիշ գովաճառ թիւն կը կարմին: **Յափառախայ** կը պիտի Զօտենբերգ է եւ **E.**

3 Φωτισμένης έπει των πρώτων μεταξύ της ομοιότητας με την παλαιά φωτισμένην. Αρρεφή ζωγράφικης στην οποία απεικονίζεται η θεατρική παράσταση της Καρναβαλικής Μεραρχίας της Αθήνας στην πλατεία Συντάγματος στις 8 Μαρτίου 1891, έτος ζωγράφισης της Ελένης Λαζαρίδη.

2 "Մանրամասն քննելիքին Հ. Ա. Օռվանիկան,
"Հետազոտութիւնը, թ. 274-337. հմմ. "Տուցակն, 1055:
3 Տեղ "Մասենապր. Մամր Առաքել Աբենաս 1895:

¶ 162-284, եւն։
Տ Աստեղախօսականք տես “Յուցակոյ”, 1097։ Դըմ-
պակասաբար ասոյ ալ Հնադային բնադիրը գտնելու և սո-
կա ին արդի հայերէնը բամիախառն թարգմանութիւն է

3. *Հետաքրքրողք կրնան երկար ցանկ մը գտնել է*
դիբս K. Krumbacher, Geschichte der Byzantinischen
Literatur. Առենելէ 1897 (Բ. Զա.) էլ 886—891.

H. Zotenberg, Notice sur le livre de Barlaam

Kuhn¹ գիտող գրութիւններ, նորերէն՝ Jacobs եւ
Հայագէտն C. Conybeare, որ վրականին հետ նաեւ
հաւաքառ բնագիրն ամպղերէն թարգմանութեալը
տանօթացաց բանափառք²: Աւելի յարտ ամելի
արդիացաւ եւ նորագույն բազմամիթի քննութեանց
ասիթ տուաւ անով որ Ճ. A. Robinson յաշարէն
ժամագրին մէջ գրեթէ լիակատար գտաւ Արխան-
իկ եաւ կորուած թասագովութիւնը գործ ունուած³,
մասն զի վկար բայ ի պատմակն գայն առնեցզ
մասնին եւ Ալանիկերէն տուած է նաև երկայն
վարդապետական մասեր. Արխանիկեայ գործ ունու-
ածուած մէ Նաբուվայ բանախօսութեան մէջ: Այս
իւրաքանչ եղաւ եղաւ Արխանիկեայ յըս բնագիրը
վրականգմելու. Նոյն փորձը գուտար է ընել հոյե-
նին համար այ⁴:

թէ Յովհանափայ եւ Բարդամնէ վեպո կայ
ասեա Հայքերէն, ծանօթ էր բանափարք : Գրիգօթէ
ամէն Յայուսաւուրք դրոց վերը (Աւելուսաւ) կը
տունէն, եւ աղջկէն ալ տպագրուած է նոյն դրոց
կ.Պոլսոյ 1706 եւ 1740 տարիներու Հրատարա-
կութեանց մէջ . Կ. Պոլսոյ 1834 տարւոյ Յայուս-
աւուրք տպագրութիւնն զննի վեպս Բնապրին
վերըն ալ գրեթէ միշտ սո յիշանակարն ամբ է
Զօր եւ ևս Աստ ծառալոյ Աստածոյ բարձու աշ-
խատութեամբ եւ զննի ի՞ո՞ք է չո՞ո՞ք ծոյցուոց
ուրբաւուն թուրբաննցից զայ է հայ վըզ ընդ ձեռնամէ
իշխանն մլոյ Բաբառաւունոց պատուափր , (ուր-
բաբառաւունոյ , նշանաւուրք բարձու միջն հիմնածնի
է) 1758 ձեռնամէն ունի : Ինձէ աս մշատա-

et Josaphat, Παρθη. 1886: περ ἑῳ 96—166 Σωτηριαδὲ
ποὺς, αρπαγέρειν τε εἰσθιμένης θαμβωθεούσῃσεις, Σωτή-
ρεῖς Σωτηριαδὲ μῆτερ, ἑῳ 93—94.

3 E. Kuhn, Barlaam und Joasaph, Մինչեւ 1884.
այս քաղաքի գիտարանի Տեղեկադրություն Աղ (Abhandlungen
der bayer. Akad. XX. Abt. 1. է 1-88.)

Jacobs, Barlaam and Josaphat, 1st part 1896.

— F. C. Conybeare, The Barlaam and Josaphat Legend in the ancient Georgian and Armenian Litera-

tures, p. 124ff. Folk-Lore, VII. 2, p. 101—142, esp.

Հայոցին թագավորական թշնամի կը դատի յէլ 113—132:
3 Ծայրեա ու լսա. Մերգ.՝ “Խօս Ա. Արքականի կանոնական պահանջութեան մէջ կը դատի յէլ 113—132:
Ա. Վենես. 1878: Հարբա 1893 ի համար դատի կը դատի պահանջութեան մէջ կը դատի յէլ 113—132:
Ա. Վենես. 1893: Հարբա 1893 ի համար դատի կը դատի պահանջութեան մէջ կը դատի յէլ 113—132:
Յ. Ջ. Հ. Հարիս. The Apology of Aristides և. Վենես. 1891: Թագավորական դատի պահանջութեան լաւագույն ա. Պիար, L'Apologie d'Aristide, Պարբ. 1891: E. Hennicke, Die Apologie des Aristides, Լույցիդ. 1893 և. R. Seeberg, Die Apologie des Aristides և. Վենես. 1893: Արքական դատի պահանջութեան իրավու Եղիշև պարբ. և. անոն (Ցվոլասփ. վկա): Կապէ “Յանախապատու” որոց հետ ան ա. Հ. Գ. Գուլինի պարբ.՝ “Արքական պարբու Եղիշև և. և. Տ. 1. Հանձնաւ” 1893, էլ. 291—294) և առաջ մասն Հայոց Հայոցին յօդուածը՝ “Արքական Հայ մատմադրութեան մէջ, ի դրա պաշտոնական Աշխատավորութիւնու մէջ” 1893, էլ. 194—199:

կարան այ հայերէն բնագիրը բացայսոյ աշապահաքաղ, թարգմանութիւն չանաւանէր, կրնար ամէն բնանակը նոյն հաստատել, հարեւանցի ալ համեմատելով նոյն յանձնաբենին հետ Մինեւ այսօք ծանօթ էր միայն այս համառօտելու հարեւէն բնագիր, նոյն չափ առջև առէն բոլոր եւրազարի գիտակնութ՝ բոսէ գիտականէն: սկսաւ միշշեւ ծառընքերդ եւ կրն, եւ նոյնը լիտապէ ծառօթատցու յանձնաբերի անգղենին թարգմանութեամբ, չանալով միանգանցին առէլ դրա առջ առող ժիշտ առջ առաջն բնագիրէն համառօտելու ըլլուց (ինչպէս կ'ընդունէն միւս գիտականէք, որով մեծ յարդ մը չէն բնագիր այս հոյ բնագրին), այլ հաստատելով թէ այժմ կրուսաւել ասորի բնագրէ մը բղասած է:

Կադրցին բոլորին նոր կերպարանք կու տայ այժմ Մեծորա Վոր. Տեր-Պայտիսին իւր հարեւէն թիւ բնագրին, որ բնագրամէ ու լիտախատար հայերէն իմիդարիութիւն մը էր ներկրացրէն Յավասափայ վեպին հայերէնով զբաղիլ, այս նոպատական օրինակած էր նոր բնագիրը (Համաօտու) Վիեննայի լայզերախան Մասանագարանի թ. 17 Յայոմատուցրէն եւ մեր Մատենագարանի թ. 395 (Հին թիւ 123) Ասկիփորէն: Սակայն յետոյ համարելով որ մեծ նշանակութիւն պիտի չէ նույնայն բնագրով զեպին, «անուշադիր կոզմու ձած էր ուրդէն կատարած գործը», բնագրատը 1896 թուին հմիմանին ձեռագրաց ցուցակ կազմելու զանագ գտած է թակաղին բնագիր, կ'ըսրյաշեալ ընդարձակ միւս կամատար հայերէն թարգմանութիւնը. եւ այս գիրուր գործած է կիսաւարտ աշխատաբարութիւնը կրկին ձեռք առնելու եւ աւարտել: Մեր թարգմանական մատենագրութեան յարթի կտորներէն միւս է այս նորագիտ բնագիրն. առաջ կ'արժէ քիչ մը մահամասն խօսիլ իբրայիշեալ նոր հաստատակնութեան մասին:

Մեծորա Վոր. Երկար ներածութիւն մը կցած է հաստատակնութեան սկիզբը (էջ. 48), ուր Յովանափու վեպին մասին ինդիրի կը շօջափու, եւ ընդ հանրապէս յաջոզ լաւամմէ կը գտնէ. կարեւոր կտու մը զան առնեած չենք տեսեմբ: Ներածութեան առաջն բաժինները վեպին ճապահութեան մասին առնելու այլեւայլ խափառութեանց եւ առնելու իրարու հետ սնենքածած առնելու միւս է այս նորագիտ բնագիրն. առաջ կ'արժէ քիչ մը մահամասն խօսիլ իբրայիշեալ նոյն հաստատակնութեան կունին, որու թարգմանագրա քաղուած է: Աերշ-

մատայան թերեւորութեանցից եւն, Անինան 1892, էջ 3-4, ուր կը խսի համաօտու վեպին Սեւանայ մեւագրաց կայ:

Հայերէն բնագրին զայ առաջն անուած գրութ է թուու կ'ուն Bulletin de l'Acad. Imp. de St. Petersb. XXIV (1878), p. 361-367 (Տայն Mélanges Asiatiques, VIII, 558ff.)

նական եղագակացութիւնն է հետեւեալը. (էջ 1-4-Ը-1.) «Առաջին օրինակը գրած էր շատ պարզ եւ առ իւր բուգդայի խիստան վարըն, - վացցերէն հաստատում է այդ կարծիքը. - յետոյ այդ հին օրինակից թէ թէ եւ փոփոխութիւններով գումաւէ է Սարական - մահմետական վերինա, իսկ յունարէնը հրմանվեն փոփոխան եւ նախամատանած ծրագրով կարութ խմբագրութիւնն է, որի հեղինակ անդունի խմբագրութիւնը Արևելաւոր անցած եւ նաեւ Տիգանան Աւանիներն եւ այլ վեպերն, դիմաւոր արար միջնորդութեամբ պահաւերէն ըղլած հին ասորական թարգմանութեանց:

Մերը համար կարեւու են ներածութեան մուտքիները, որ հայերէն թարգմանութեան վայ կը խօսին (Բաժին և - Ը-1) Նախ կը հաստատաւի որ հայերէն նամատութիւնը զատ թարգմանութիւնն մը չէ նորագրաւ ընդամակին, այլ միայն անէն կիսասուած է նոյնագրաւ եղած. սուստ հետիւ կը յանէն թէ Աստայ թարգմանչի յիշաստակարանը, զոր վերը աեսանք, ինչ իմաստավանակը անձական բնագաց է, թէ ինչն է նաև ընդ արձակին թարգմանին: Այս ինդիրն առ այժմ անորով թարգմանութիւնը կ'ըսրյաշեալ ընդունուած է: Պայովը (թուով 386, մեծութիւն 11×75), դրաւի 24և (= 1322) թուին Միկրու անուն անձէն Զեռապիրն ասուցիւ ժողովածուն է պայմանական նիփենիւրու, որոն մը մէջ մեծ առ կը բնուն (Թու. 86թ. - 21ալ) Յավասափու վեպը, կ'ըջն ալ ունենալով յիշաստակարանը: մը. «Եւ զայ ամենայն եւ նուսասու ի հետաւոր Յանձննես երթեալ ի Հնդկին տես զերերեցն նոյնա ենք. որ յայ բնագրին հեղինակն է:»

1 Եղան ձեռագիրներն նորագրաց վեպին հեղինակ կը գնեն գլուխ: Դամասկոսի, ևս պա անուած մեծօթ միւս կիսագրին ժամանակին իւր կամասակարգի մէջ ու առաջն առաջըն համարենք կը պատմն թէ այս պատմութիւնը Հայոցաւանէն կը պատմացէր քրիստու Յափանու գանց, մայս երկու օրինակ կը նախակին թէ Եթիւան Վայուտ († 1026) թարգմանած ըլլոյ յակարենի գանցիւնը: Այս կամարէն այս միւս կամարէն այս մը ընդունուած գործականք, որու կ'ըսրու թէ մը միւս յանձնաթեւ համակարգութիւնը Պայմանակարգ առաջն է, թէ եւս ի գան Սարայ, Յավասանէն անձ կրուարու մը մեծառութափն է. գառան: Հայերէն որ յանձնաթեւ օրինակ մը է, այս ժամանակին եւուն է ամէն դէպէի մը և. Մաս կը պատմածէն և այժմ (առ Երկրաբութեան էջ. 42) Եւթիւմար նկամումը առանցած, ուսուի յունարէն վացերէն թարգմանութեան վեհունքն է, թէ եւս ու այն վացերէն առաջն է, այլ ուրեւ հայոցը մը, արդդ վացերէն աւ ասուի մասդէ մը արցմանաւ կը համար, Մերը համար այս ինձնաթեւ անձնակի գունքն է յանձնաթեւ բարդը մը լուրսեւլ ժամանակ գունքն անձնակի անձն զայակի հայ թարգմանութեան աւ հուն թիւնը պես կը ըսրու նկամուցութեան առաւուլ:

Ներածութեան Զ. բաժինը Հայերէնին
հոսթեամբ կը զալիք: Ցորպներգ այս կարծիքը
յայսաման էր թէ Հայերէնը ժեւ գործն յառաջ
ծանօթ էլք: Ասաւ նայնը խլավի եւցյ Բայսամա-
ռոցին մէջ տալին համար առանուած կը համա-
րէք: Թէ այս կարծիքը սիսալ է, տարակից չկայ:
Կամ Նըմանածն նորագուտ բաւրդին ձեռագիրն
արգէն 1322թ դրուած է: բայց ասաի՞ Ն. Մաս-
սադէար միտ դնել տառած էր բարէ օր վէպին
յիշտակութիւն կ'ընէ Արդանայ ամուն կող
աշխարհագրութիւնը (տառ նոյնի առ St. Martin, Mém. hist. etc. պարփ 1819, Հար. Բ. 106-
471) ստուի ծ. գործն յառաջ Հայութամաօթ էր
Հայոց: Անու է նաև այն կարծիքը թէ վեպո
միայն Յայսամառոցի մէջ կը գտնիք. անի գործ
ուլ կոյ պիտիալ ճնառագործ մէջ, պայսէն Նըմա-
նածն կ'ըրը դիւնած թ. 634 ճեռագիրն եւ Ար-
Մատ. թ. 395 Ասկեփոփիկը: Վերապէս ծանօթ է
որ ՊԳ (— 1434) թամբն Առաքել Բաղիկին
տաղասափութեան վկածած է կ'պա. սամբ ժիշ-
տ մէր գործն արգէն ամեն կոյլ տարածուած
է Հայոց քոյլ վկասարութիւնն Անիքիք Հայա-
քէալ յենով այն կ'տիմ վայ որ Աստայ թարգ-
մանն ձեռնուած իշխանը՝ հաբատանին, կը կո-
չիք լիշտակարսնին մէջ, կը հնեսկչնին որ
բացասանեած հարսութեան (850—1050 Ե.
դ.) միջինն զնելու է թարգմանութիւնը, կարծիք
մ'որ գոնի այն մասին ընդունելի կ'եւելոյ թէ
թարգմանութեան ժամանակի բացասանին իշխա-
նական տառ մը ասաւին կ'ասպէք: Մասի կար-
ծիքն այս մասին՝ քիչ մ'եռոք:

կը մայ հայերէնին եւ լոյնաբէնն փփոխ
աղբար ծգութել, որոն նույնուած է կառած առ-
են է բաժ ուն Սարոսպ Ազր, քանի մ'անգամ
կը իկի օք տաճառ Սարոսպ ազար վեպս լիսկա-
տար մատգիրը չէ, չէ լիցած ամբողջ բնադիր ամեն
մատգրի համեմատ, բայց և անկան մատգրեն (ըս-
տ ըստ Ասակաց են) բնադիր ուներ առ չեւ Ցոռնու-
բերդի գրութեան մէջ նւ այս մասերը մանրամասն
համեմատելով, եւ աշ քի առջեւ ունենալով Կոնի
համեմատան ուսուական բարի թիւնց ըսոր միւս
մատգրութեանց բաշխնական թիւն չեն, կրոն
համատառ թագութեան վճռուիլ ունաեւ նորագիւտ
հայերէնը յանուուն բնագրէ մը թարգմանաւած է:
Գիտարու համամատան թեան կտորն են երկարքին
մէջ նաև նիւթեց միանութեան պատճենը, եր-
կրորդ՝ որ միայն երկուքն ունեն ասսուառաւագիւտանա-
մասերը, երրորդ՝ միայն երկուքը կը պարունակին
Արքանիշեայ ձաւը, շըրորդ՝ միանուն են երկուքին
մէջ անսամց ձեւերը, եւ վերջապահ հայերէնն
հէջ կը դանուին ինաւորէն մատգրի հետքեր: Այս
մինչ համուն եւ կարեւոր կեներու: Հանգեց՝

1. Ի դիրս Տեղեկագրոց Հնախօսական Ընկերութեան
Արտօսաց (Հայր. Դ., 395-397): Աւրիշ գրուած մը նոյն հեղինակէն՝ անդ. Գ., 223-260:

α Σρν. Fr. Boissonade, *Aneodota graeca*, IV, (Ψαρίου 1832), 1-365. ανήκει μεταφέρει Migne, Patrol. Gr. XCVI, 857-1250: Κροτωμάρικες 4εις Ιωνίων ήπεων Λασιθίου περιοχής θεραπεύονται με ιαπωνικό φάρμακον την περίοδο της Αναγέννησης (Πλάκα, 1891).

մանրամասնութեանց մէջ շափականց մէծ տար-
ելքրաթիւն կայ, այնպէս որ “Ցուընքերքի հա-
տածների բազգառառաթեամբ համարեցին, որ
երկուառ բարսիվն տարքը բնածիններ են ներ-
կայացնեմ.” ո ընդհակառակն կան կէտեր ալ՝ որ
հայերենը շենքով յանաբենն կը համացյանի
ուրաքարեն են ի վացքերն իմարգաբառթեանց ի երե-
ակացական անունների համարակած բնագիրը
հայերենն ընագիր չէ ծառացել եւ այս հաստա-
տու կիրորու “Հայերեն” թարգմաննելու և
ուղարկեցին, բայց նրա նախագիր ծառացը օրինակը
լորել է, որից գոյց հայ թարգմանը դիմամէ-
րոց մասեր կասաւել է, եւ ինչըն կը հետեւի
անկէ որ Երանափոքը համամիտ չէ Կանքիրի կար-
եւաց, որ հայերենը (համատօն) ասորի բնագրէ
թը բարձր կը համարի:

Յաջորդ և բաժինը մնարածն կը թուե
այս եւեապահութեան քրոնիկ կը պարունակին վեսա:
Հմանածին 27 Յայսմասուըըքըէն 17 հասնալունին
վեսա: ասոնց մեծագոյն մասր ժէ—ժծ գարուն
ն, Հանգսկըն են: թ. 1755 գրուած Տարչու-
թիւղը ՊՂ. (= 1441) Ծուին, եւ թ. 1500
գրուած կուլով գիւղն Ֆ. (= 1471) թունին:
Եւեանայ վահաց ինն Յայսմասուըքըէն միայն
երեք հասն ասին վեսա, երեքն ալ գարուն
այս և ի ենճնայի կար: Մատ. թ. 17 ձեռագրէն
երեք օրինակ կայ մեր Մատունապահնեն մէջ: Հասնցմէ զաս կայ վեսա նաեւ որից ձեռագրաց
մէջ, պատօն Պարիսի (Anc. fonds) թիւ 89, բրի-
տանական թանգարանի թիւ 1603, Բոդլիենի
դրաստան թ. 1550 (Bodleian Marsh Ms. 438),
ուստիարի Ս. Ասուածածն եկեղեցւոյ թ. 7, 8,
9 ձեռագիւղները ժէ զարէ: (տես Տրդ. Վ. Պա-
հանա, «Տուշան», 53): Խայմոնթիւ օրինակին
համապատասխան նաև ի վենետիկ վկանի Հանգսկ օրինակին
վ վենետիկ 1440 թունախին գրուած է: Ասկէ
ետք կը զրու յացակ մ'այս ձեռագրաց, որնք
Ուռարէի Խաղաղութեան վերիշեալ աստաշաբառ-
թիւնը կի պարունակեն: շաման ան Տիւորու Արդ.
եւ երկարութեան մէջ ասած է նաև ոյս
ուրծք: Տաղաջախութենէն երկու օրինակ կայ մեր
Մատունապահները: նյոյն լոյս տասեա է զի՞ն Տո-
նարիներու այլէւայլ տպագրութեանց մէջ:

Անոյ կը մնանին ներծածութիւնը, որ ստորա-
գրուած է «1897, Մարտի 18 ի Ծուշի» Սակայն
ալ կոյտն տակախն երկու Թաելուածք ալ որոնց
ալ կոյտն տակախն են Մատ Հայուած ինչ այլէւայլ՝ որ
Հառուածերը: Առանցնին մէջ Մատ Թամէրին

Առ. Խոհ. թիվ 133։
Հ. Քննադատութիւններ Մասենախոսութիւնը տիտ-
ղոսով՝ Կրթական Պաշտօնարանի թերթին մէջ, 1897.
Ե. 1897 (19).

կոնիբերի կարծիքն ասուական բնագրի մասին,
կ'ընդունի ասկայն՝ որ հայերէնն արգի ծանօթ
յան ճանաբան ալ չէ: Թաքրամանին՝ Աստայոյ
աշխատառթիւնը ժՔ-ի դր-ի դրանոն կը դնէ: 1260
թւաւականէն ետք չէ Թաքրամանթիւնը յամե-
նայն գէպս, վասն զի այս թւաւականին կը իշխափ
Հայոց պատմանթեան մէջ Ալբան՝ “Բաղդասարանէն” բ-
իշխանը: Մասն եկրպէր գործիւնքն աւագուր-
պար վական թաքրամանթեան մասին է: Պայց
նաև այս ինձորդյ մասին թէ ինչ ազգեցութիւն
ունեցած է վէպիս վրայ բարոյածն Անհոգացոյ
Վարքը որ կայ նաև հայերէն ինչպէս ծանօթ է:
Եւ Մաս կը զոնի որ վէպիս այլէալլ Առակիները
մուտք դատի են Վարդանան Աստակացոյ մէջ:

Աւելի մարդաբիր է նորագիւղ ընազգին հրատարակթիւնը, որ էրկանիրութեան մաս մար կը դրամը. (էջ 1-124.) Բնագրին ներեւ եւ առաջնութեանց մէջ զետեղուած են նաև դիմաւարք Հայերէն Համասուո ընազգին տարբերոց կէտերն, ի Տափի այս մատորուն մասոյ որ Ընդպատճակն ու Համասուո միակերպ են. Ինչորդ յունատարէն Ընդպատճակն տարբերութիւնները, այնպատ որչափ կը գտնուին Ծոտքների յիշեալ գրաւթեան մէջ, սոսոր յատկացն Աւակաց մասերը Բայց ընդհանրութեան մասնութիւնը ու ուսակաւթիւնը են, որոն պատճենուն է՝ թշչակն յշշնչիք՝ այս որ Երկարութիւն առձեւան շատեր համեմատելու լիակատար յոյն տապարի մը: Հայերէն ընացրը պահուած է Ճշգրիտ էջմիանի օրինակին համեմատ: Բնագրին մէջ աշշը կը զանձնի փափագեցնելու յամախութիւնն, ուր ընագրիր սփառագիր էր: Լաւագոյն կ'ըլլար՝ ընթերցյան ալ գիրութիւն, եթու բնադրին մէջ դրուեր աշտեցցաւն, ուներբեց ծանոթութեանց մէջ նշանակելով օրինակին ուղարքական վրիպակիւրն եւ առանձին յամախութիւնն:

Հ Այսիւ ական-վլական նիւթքը Բարձամու վէպին մասին՝ ի Ցեղեկագիրս Հնատիսական Լնկ. Ռուսաց, Հար. հԱ., (1897 :)

ամենուն, միցոյն հին Տօմարներու մէջ լրց տեսած
ըլլապավակ ներէ երեքը երկորորդ տպագրութեան
համար գիրքու, — Հայոցու մէջ արդի ի համար ամառն
ուր կորպէի գրութեանը համար մեծ լոր մի շնոր
կրիմ անդամ մամզը տրուելու, — բազմապատճեան
լուսաւուք դիմուր Համառուսուն ալ առանցի հրատա-
րակութեան մէջ:

2. 8. 8.

ԱՅԼԱԿԱՅԻՔ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ*

43. CATALOGUS universi cleri et schematismus archidiocesis Leopolitanae ritus Armeno-catholici inueniente anno 1898 Leopoli, 1897. 8° 31 pp.

44. ԸՆՔՄԱՆԻՐ ։ Կանակի ամսականը. Թատրոն-գրիֆին իրեց արքունություն. Թարգմ. անգլ. Յուն. Խոհ Մահմետան. Թթվ. Մ. Գ. Տօնականաց, 1897, 8, 133 էջ. (Թ. 2. Հր. Լ. № 134) ըթ. - 40:

45. ԼՈՒԿԵԲԵՐ Վ. ։ Երկարաբժ և Ֆարանիսին վանդակ. Խոհաց. Առաջ ՄԵՐԵ-Ազամանաց. Թթվ. Ե. Մարտր. 1897. 8° 93 էջ. (Թ. 2. Հր. Լ. № 135) ըթ. - 15:

46. ԼՈՒԿԵՆՎԱՐ Վ. ։ Երկար և կրկնեց մասն. Առածեարքի թթան. Կ. Գ. 14 Կանքնարք. Թթվ. Ե. Մարտր. 1897. 8° 74 էջ. (Թ. 2. Հր. Լ. № 136) ըթ. - 10. -:

47. ՄՌՊԱՍՈՅ ԴԻ ԴԲ - Բանալ վեպներ և զողովրեր. Փառա. բանագիր թթան. 4. Առարկան. Թթվ. Մ. Մարտր. 1897. 8° թթ. 242 էջ. (Թ. 2. Հր. Լ. № 136) ըթ. - 1. -:

48. المظريات. Сборник статей ученников профессора Барона Виктора Романовича Розена, по дно двадцатипятилѣтія его первой лекціи 18-го Ноября 1872—1897. Сант-Петербургъ, Академ. 1897. № 363 с. 67—96: МАРРЬ Н., Китон Господин въ книжныхъ легендахъ армянъ, грекъ и сирійцевъ.

49. ՀՐԱՄԱՆԱԿ ԿԱՆՈՆ Եւ օրագիր ուսման ժամանակաց գարնանակի Մ. Կարապետի շամուց ի Կանքնաց. Գ. տպագր. Կաթիվ, Մահմետան, 1897 8° 44 էջ:

50. МАРРЬ Н. — Галустъ Төрь-Мартъчянъ (Міабен) Ազամանաբոյի ազրինիսից. Երշատի զամանական:

* Մարտ 2015 եաթվը հասած գովերը կը մսան յաջորդ թուրին: